

Jegyzőkönyve

*a bihari ref. egyházmegye 1877. ápril 3. és 4. napjain
Nagyváradon tartott*

KÖZGYÜLÉSÉNEK.

Pap Károly esperest és helyettesített segédgondnok Ritoók Zsigmond kettős elnöklete alatt jelen voltak: Szokolay József, Gaal Imre, Ember Pál, Tóth József, Kiss Beniamin, egyházi, — Tar Imre, Ercsey Géza, Millye Gyula, világi tanácsbírák, — Oláh József, Benedek László, Szücs Lajos, Kiss Elek jegyzők. — Szabó Károly házi, Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnokok.

Képviselők:

N. Váradról: Dr. Miskólczy Mihály, Deczki Dániel.

Pósalakáról: Péter István, ör. Fekete János.

Csatárról: Tóth Sándor, Szilágyi Sándor.

Szalárdról: Végh Sándor, Szabó József.

Ártándról: Szabó Károly, Tolvaj Gábor.

M.-Telegről: Váradai Dániel, Kágyi István.

Száldobágyról: Szebeni Sándor, Egyedi József.

Hk.-Pályiból: J. Szabó Sándor, Bornemisza Ferencz.

Pelbáthidáról: Gönczi Sándor, Fazekas Imre.

Siterből: Séra Ferencz, Szél Sándor.

Püspökiből: Borsi Lajos, Szabó Lajos.

K.-Jenőből: Takács Gábor, Szakács Imre, Kocsis István.

K.-Szántóról: Kocsis József, Bereczki János.

Lelkesek: Nagy István, Papp Károly, Józsa Gábor, Séra Ferencz, Szathmári László, Szalai Pál, Makai Károly, Bíró János, Kocsis József, Nádudvari József, Bokros Benedek, Falusi Károly, Hegedüs Ferencz, Szemes László. — Segédlelkesek: Bedő Károly, Nagy Lajos. — Zsigmond Ferencz, vallástanár.

Tanítók: Bokross István, Szabó Lajos, Daróczy József, Sarkadi József, Sziráki Béla, Kalas György, Mezei Imre, Lengyel Károly, Engi Károly, Dankó Sándor. — A tanítói kar képviselői: Juhász Lajos, Szabó Gyula, — és más hallgatók.

Esperest buzgó alkalmi ima után, a gyűlés főbb tárgyait előadván, s higgadt és tárgyilagos tanácskozásra híván fel a közönséget: a közgyűlést megnyitottnak nyílvánítja.

1. szám. Elnök esperest szomorúan jelenti, hogy segédgondnok Ercsey Zsigmond ur, súlyos betegsége miatt, jelen gyűlésünkben részt nem vehet, s egyszersmind e gyűlés folyamára helyettesítését kéri.

Segédgondnok urnak, betegség miatti távolléte fájdalmas tudomásul vétetik, — s a társelnöki szék elfoglalására Ritoók Zsigmond vil. tanácsbíró felhivatván, azt elfoglalja.

2. szám. Olvastatott az állandó szavazatbontó küldöttségnek f. évi január 8 kán Nagyváradon felvett jegyzőkönyve, mely szerint az ürességben lévő tanácsbíróságra beérkezett szavazatok, következőleg oszlottak meg: Kiss Beniamin 22, Bíró János 6, Ember Károly 5, Szabó Károly 4, Oláh József 2, Csillag Lajos 2, Rácz Lajos és Könyves János 1—1 szavazatot nyertek, — s így általános többséget nyert Kiss Beniamin szalárdi lelkész elválasztott tanácsbíróul kijelentetik.

Egész örömmel erősíti meg közgyűlésünk a Kiss Benjámin tanácsbíróvá lett megválasztását; — ki is az eskütelre felhivatván, azt készséggel leteszi, s ügybuzgalmat s jóakaratot ígérő beszéde után, székét, — a szabályszerű 6 évi tartamra — szíves eljenzések közt elfoglalja.

3. szám. Beterjesztettek a következő folyó évi márczius 8-kán küldöttségi-leg megvizsgált 1876/7-ik évről vezetett számadások:

I. Szabó Károly házi pénztárnok számadása, mely szerint:	
Bevétel	7609 frt 33 1/2 kr
Kiadás	6935 " 64 "
Maradvány:	673 " 69 1/2 "
Tőkepénz	6113 " — "
A pénztár állása	6786 " 69 1/2 "

II. Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnok számadása, mely szerint:	
Bevétel	3794 " 01 1/2 "
Kiadás	3326 " 84 "
Maradvány:	477 " 17 1/2 "
Tőkepénz	13214 " 40 "
A pénztár állása	13691 " 57 1/2 "

III. Szikszay József egyhm. könyvtárnok számadása, mely szerint:	
Bevétel	83 " 57 "
Kiadás	93 " 96 "
Felesleg kiadás:	11 " 39 "
Tőkepénz	356 " — "

IV. Esperest számadása a tűzkármentesítési pénztárról, mely szerint:	
Bevétel és kiadás egyezvén, a pénztár állása	302 frt 12 kr.

V. Szabó Lajos tanítógyámoldai pénztárnok számadása, mely szerint:	
A pénztár állása	6715 frt 75 kr.

VI. Nagy János tanító, egyleti pénztárnok számadása, mely szerint:	
A pénztár állása	314 frt 12 kr.

VII. Esperest számadása, a hivatalához befolyt és kiadott pénzekről, melyek a következők:

1. Főiskolai építési költség — mult évi hátralék	189 frt 10 kr
2. Özv. Nagy Dánielné gyámdíja, férje átalakítási tőke tartozása törlesztésére	40 " — "
3. Beóthy Zs. műve 8 példányáért a 1 frt 50 kr.	12 " — "
4. Néh. Nagy László nevelten falui lelkész árvának	29 " — "
5. A hernalsi tiszt-leány képző intézet részére	5 " — "
6. A nagyváradi perköltség hátraléka — lévén az előlegezés 30 frt — együtt	98 " 36 "
7. Államsegély	1010 " — "
8. Egyházkerületi pénztárba, 14 czím alatt	336 " 53 "
9. Főiskolai pénztárba: Átalakítási tőkekamatok	207 " 58 1/2 "
10. " építési költség	269 " 28 "
11. Senior részére	3 " 60 "
12. Lelkész gyámoldai pénztárba, 3 cz. a.	296 " 86 "
13. Egyházmegyei könyvtárba	46 " — "
14. Közpénztárba 6 cz. a.	336 " 09 "
15. Tanítói gyámpénztárba 2 cz. a.	13 " 10 "
16. Közpénztári mult évi hátralék	35 " — "
17. Pecsétdíjak, közvetlen az esperesthez	10 " — "
18. Özv. Cserepes Józsefné hagyománya a lelk. gyámoldára	180 " — "
19. Népiskolai könyvek ára a főiskolai háznagyhoz	81 " — "
20. Tűzkármentesítési illetőség az egyházkerületről	27 " — "
Összeg:	3226 frt 25 1/2 kr

Hátralékban vannak:

1. Főiskola építési 1875-ről	30 frt — kr
2. " " 1876-ról	154 " 88 "
3. Közpénztári 1875-ről	11 " 45 "
4. " " 1876-ról	131 " 29 "
5. Főiskolai tápoldák	24 " 06 "
6. Lelkész gyámoldai	72 " 50 "
7. Tanító gyámoldai	2 " 14 "
8. Egyházmegyei könyvtári	26 " 52 "
9. Tanítói könyvtári	34 " 20 "
Összeg:	487 frt 04 kr.

Fedezet kötvényeken:

1. N. Kereki egyház	10 frt 18 kr	10. H.-K.-Ujlak egyház	12 frt 51 kr
2. Harsányi József	6 " 05 "	11. " lelkész	8 " 75 "
3. Zsáka	55 " 54 "	12. Balog Lajos	2 " 65 "
4. Darvas	24 " 27 "	13. Zsigmond Ferencz	2 " 14 "
5. Csökmő	80 " — "	14. Hegedüs Ferencz	8 " 75 "
6. Bojt	72 " 10 "	15. Varga István	10 " 75 "
7. Kocsis József	8 " 75 "	16. Márton Mihály	7 " 25 "
8. Bihar egyház	55 " 70 "	17. H.-K.-Kovácsi	39 " 92 "
9. " lelkész és tanítók	16 " 86 "	18. Bihar 1875-ről	85 " 36 "
Összeg:	507 frt 73 kr.		

Esperest tulkiadása 20 frt 69 kr.

Mindezen számadások, a bizottság véleménye folytán — mely szerint pontosan és hűséggel vezetetteknek találattak s okmányokkal igazoltattak, — helyben hagyatnak s illető számadók — a szokásos fentartás mellett — a további számadás terhe alól felmentettek; — önként értődven, hogy a tulkiadások, illetékek visszatérítendők.

4. szám. A vizsgáló bizottság jelentése folytán Dr. Miskolczy Mihály ur ezennel felhivatik, hogy kötvényét a legrövidebb idő alatt szabályszerűen állítsa ki és biztosítsa, — valamint Nádudvari Lajos, hogy 309 frt 50 krról 1875. nov. 1-étől kötvényt adjon: ellenkező esetben be fognak pereltetni s a végzés nékiek megküldetni rendeltetik.

5. szám. Ugyancsak a számadásokat vizsgáló bizottság jelentése folytán — mely szerint egyházmegyei könyvtári alapítványi következő oklevelek hiányzanak: Erősey Zsigmond 100 frtről, Csanády Sándor 100 frtről, Makó József 21 frtről, Tóth József 21 frtről:

Nevezett alapítók ezennel felhivatnak, hogy alapítványaikról állítsanak ki kellő oklevelet, s azt esperesthez mielőbb küldjék be s e jegyzőkönyvi szám illetékek megküldetni rendeltetik.

6. szám. A biharmegyei népnevelési bizottsági felekezeti tagra bejött szavazatok felbontására, küldöttségül kinevezetteknek:

Szűcs Lajos, Kocsis József és Hegedüs Ferencz, jelentésök a gyűlés folyama alatt beavatván.

7. szám. Tárgyaltattott özv. Kállay Lajosné kérvénye, melyben néhai férje, mint akkor p. tamási jegyző s később tanító által a debreczeni főiskola részére kötelezett 21 frt átalakítási tőke és hátralékos kamatainak megfizetése alól magát feloldatni kéri, s ezzel kapcsolatban az e kérvényre vezetett esperesti vélemény s erre hozott végzése a főiskolai átalakítási ajánlatok ügyében végleges intézkedéssel megbízott küldöttségnek, mely szerint az özvegynek a kamatok elengedtetnek, de a tőke megfizetésére köteleztetik; továbbá ezen végzés ellenében a f. évi márcz. 13-án tartott tanító gyámoldai közgyűlés jegyzőkönyvi czikke, melyben Kállay Lajosnénak, a férje után ötöt illető gyámoldai illetéket — kizárván a jótékonycélu segélynek bármely más célra fordítását az alapszabályok — kiadatni mondja ki határozatilag.

Miután jogi szempontból tekintve a gyámoldai segély épen úgy, mint másféle nyugdíj, személyi adósság végett lefoglalás tárgyát nem képezheti; e mellett az özvegy nyomorult szegénységében utolsó segélyforrásától fosztatnék meg, tőle az elvonatván; közgyűlésünk a letartóztatott 13 frt 7 kr gyámoldai illetékek részére való kiadatását ezennel megrendeli.

8. szám. A biharmegyei népnevelési bizottsági hitfelekezeti tagságra bejött szavazatok felbontására kinevezett küldöttség betérésztett jelentése szerint az összes beadott 42 szavazat Nagy István nagyváradi lelkészben összpontosulván; a választás örömdetes tudomásul vétünk s ez a f. t. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

9. szám. Olvastattak: a mult évi decz. 10-én elrendelt nyüvedi lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyv, mely szerint Magyar Gábor vajdai lelkész 22 szavazattal, a Nagy Sándor püspökii s. lelkész 8 szavazata ellenében megválasztott; — azután a Magyar Gábor levele, melyben a megválasztást el nem fogadni nyilatkozik; — ismét a f. é. febr. 4-én történt választás jegyzőkönyve, mely szerint Vadon Miklós, báránai s. lelkész közfelkiáltással megválasztott, mely választást nevezett elfogadni nyilatkozott; végre a Vadon Miklós bizonyítványai.

A választás a szabályok megtartásával folyván le s megválasztottnak bizonyítványai rendben találtatván: Vadon Miklós nyüvedi lelkészül megerősítetik, a kibocsátási 8—8 frt díjnak a közpénztárba egyház és lelkész által s az első évi fél jövedelemnek az új lelkész által a lelkész gyámpénztárba leendő befizetése mellett.

10. szám. Esperest jelenti, hogy Vári János, két lelkész-képességi vizsgát tett tóti tanító elfogadván a révi lelkész-tanítói állomást, a belegeyezést részére megadta és helyét már el is foglalta.

Vári János rendben talált bizonyítványai alapján a révi lelkész-tanítói állomásban — mint időközi — megerősítették, a bekebelezetési 2 frt díj befizetésére utasították.

11. szám. Pelbáthi lelkész Benedek László jelentése nyüvedi lelkész Bujdosó Lajos szomorú állapotáról s annak elmebetegsége miatt m. é. decz. 16 kán a biharmegyei köz-kórházba lett elszállítatásáról.

A megtörtént leverő eseményről megilletődéssel vesz értesült közgyűlésünk; a jelentő lelkésznek pedig a nyüvedi lelkési teendő végzésére esperesileg lett felhatalmaztatása s általa a nyüvedi egyház létállapotáról s leltározott ingóságairól becsatolt jelentése, jóváhagyó tudomásul vétetik.

12. szám. A pósalakai egyháztanács intézkedést és határozatot kér és vár, megzavarodott s mint elmebeteg gyógykezelés alatt álló megválasztott lelkésze Bujdosó Lajosra nézve, a ki mint ilyen, sem a lelkési teendőket végezni, sem az iskola s az egyház ügyei felett a szükségelt felügyeletet gyakorolni nem képes; s ezzel kapcsolatosan olvasottak az orvosi bizonyítvány, Bujdosó Lajos lelki állapotáról.

Szomorúan véve tudomásul közgyűlésünk ama megrondító eseményt, mely miatt a pósalakai egyház intézkedést kér és vár — miután a csatolt főorvosi bizonyítványból azon sajnó meggyőződésre kénytelen jutni, hogy elválasztott pósalakai lelkész Bujdosó Lajos nemcsak lelkési újabb állomását a határozott időben nem képes elfoglalni, de még évek multával is bármelyféle lelkési foglalatosságot alig teljesíthet, — lelki állapota olyan lévén, mely még a valamikori kigyógyulás reményességét is alig hagyja fenn, a pósalakai egyház részére, — miután lelkésze a társadalom és egyházi életre megszűnt létezni, — más lelkész választását engedélyezi s erről az egyházkerületet értesíteni rendeli.

S midőn ezt teszi, egyúttal az egyházkerületi közgyűléstől, ama boldogtalannak családja, különösen két kiskoru gyermeke részére a ref. segélyegylet pénztárából némi segély utalványozását kérelmezi, hogy az a csekély segélyösszeg, melyet az egyház-megyei gyámpénztár nyújt, némileg növekedve, nevelítés sok eszközölhető legyen.

Es miután Bujdosó Lajos azon kis egyházban, melyben szolgált, vagyont nem szerzett: kéri közgyűlésünk a f. t. egyházkerületet, hogy Bujdosó Lajosnak a biharmegyei köz-kórházban ezután leendő ingyen ápoltatását, f. t. püspök ur által a nm. belügyminiszter urnál kieszközöltetni méltóztassék.

13. szám. Váncsodi lelkész Rácz Lajos betegsége miatt, segédlelkészül Nagy Sándor püspöki segédlelkész kérte s főnöke által oda engedtetett.

Tudomásul vétetik.

14. szám. Püspöki segédlelkész Nagy Lajos, ez egyházmegyébe bekebelezetést kéri.

Nagy Lajos, — a letett két lelkész-képességi vizsgáról szóló s egyébb bizonyítványai rendben találattván — egyházmegyéinkbe, a 2 frt díj letétele mellett, bekebelezetnek.

15. szám. A k.-marjai egyház, Kónya Károlyt, ideiglenes l. tanítóját elbocsátván, helyére Farkas Jánost kéri.

Farkas János a k.-marjai l. tanítóságban, ideiglenes minőségben megerősítették s egyház és tanító a változási szabályszerű 2—2 frt díj befizetésére utasítottak.

16. szám. A m.-telegdi egyház Lévai János tanítóját elbocsátván, helyébe Csóka György l.-vásárhelyi tanítót kéri.

A kérelem megadatik — egyház és tanító a változási 2—2 frt díj lefizetése mellett.

17. szám. F. Vásárhely, ürességben maradt tanítói állomására Sarkadi József, n.-szántói tanítót kéri.

Megadatik, — a változási 2—2 frt díj lefizetése mellett.

18. szám. N.-Szántó, tanítóul Szirákai Bélát kéri.

Jóváhagyatik, — a változási 2—2 frt díj lefizetése mellett.

19. szám. Az élesdi egyház, tanítóul Pap Gábort kéri.

Pap Gábor, rendben talált bizonyítványai alapján, élesdi rendes tanítóul megerősítették, — s miután nem ujan belépett tanító — a változási díjak 2—2 frtban állapítottak meg.

20. szám. A h.-k.-száldobágyi rendes tanítói állomásban,

Engi Károly megerősítették, — változási díjak 2—2 frt.

21. szám. Ártánd leánytanítóul Elek János nagyhodosi tanítót kéri.

Elek János, rendben talált bizonyítványai alapján, ártándi leánytanítóul, ideiglenes minőségben megerősítették, — s egyház és tanító, a bekebelezési 1—1 frt díj lefizetésére utasítottak.

22. szám. Kisjenői vegyes iskola tanítójáról:

Német Lajos, volt révi tanító, ideiglenes minőségben megerősítették; — változási díjak 2—2 frt.

23. szám. A csökmői egyház, a Nyikos Sándor fitanító lemondása által megüresült állomásra, Sáfár Ferencz karczagi tanítót kéri.

Sáfár Ferencz, jeles bizonyítványai alapján, a csökmői nagyobb fitanítói állomásban megerősítették; s mint egyházmegyéinkben nem új tanító után, a változási 2—2 frt díj befizetése megrendeltetik.

24. szám. A h.-k.-kovácsii egyház, régi leányiskolája telkének eladhatásáért folyamodik.

Az ügy megvizsgálására s véleményes jelentés beterjesztésére, Tóth József és Millye Gyula tanácsbírák kiküldetnek.

25. szám. A szalárdi egyház beterjeszti belhivatalnokai bérlelét.

Oláh József és Kiss Elek a helyszínen teendő vizsgálat és véleményes jelentéstétel végett, kiküldetnek.

26. szám. Esperesti előterjesztés, a pósalaki ref. tanítónak, a révi tanító helyett leendő állandó segélyeztetése iránt.

Ezen előterjesztés folytán, az ebben felhozott indokok méltánylása mellett, — az 1876. évi egyházmegyei végzésben állammegilyben részesítették révi tanító helyett — miután ott tanító jelenleg nincsen, hanem egyedül lelkész-tanító — a pósalakai tanító ajánlatuk részletetni.

27. szám. A pelbáthi egyház Tóth Imre j.-hodosi községi tanítót választván tanítóul:

Tóth Imre, rendben talált bizonyítványai alapján, pelbáthi tanítóul ideiglenes minőségben, megerősítették, — s egyház és tanító a bekebelezési 1—1 frt díj lefizetésére utasítottak.

28. szám. Főtiszteletű Révész Bálint püspök ur értesítése arról, hogy a f. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés megkezdése április 19-kére tűzött ki.

Tudomásul vétetik; s egyházmegyei képviselésére Oláh József és Kiss Elek jegyzők, a kerületi közgyűlés tartamára megbízatnak.

29. szám. Főtiszteletű püspök ur a magyar ref. segélyegyleti közgyűlésen a bihari egyházmegyet illető három szavazat gyakorlása végett a tagokat megválasztatni kéri.

Mind három szavazat gyakorlására a két elnök, bármelyik meg nem jelenése esetén, a jelenlévő elnök — mindkettő bekövetkezhető akadályoztatása esetén pedig az egy kerületi gyűlésre küldött képviselők bármelyike jogosítottak let.

30. szám. Kérvénye a n.-szántói egyháznak az iránt, hogy miután új téres telket vett az egyház, hogy az általa azon telken építtetni megkezdett iskola épület költségei fedeztethessenek, a régi, szűk és rozott épület iskolát eladhasssa, s a befolyandó vételár az építkezés költségeire fordíthatassa.

Folyamodó egyház kérelme méltányosnak és jogosnak találattván, a menyiben az eladatni kért iskolatelek helyett, mást, sokkal téresebbet vett saját erején — annak hely adatik s a régi iskolaeépület és telek eladása, — mely a n.-szántói 83. sz. tjkvben, 46. hrji sz. a. áll — közgyűlésünk által megengedtetik, azon világos feltétel mellett, hogy az eladásra kiadandó engedélyre az esperest bizassék meg, mely csak akkor lesz kiadandó, ha méltányos árt ígérő vevő találkozik és hogy a befolyandó vételár csak is az építtetni elkezdett iskola teljes felépítésére fordíttassék.

Ezen végzés a f. t. egyházkerületre, megerősítés végett, pártolólág felterjesztetni rendeltetik.

31. szám. Kiss Elek szolgabíró és jegyző figyelemzetést végett bejelent, hogy J. Hodos község képviselő testülete, a mult év nyarán község-ház építését határozván el, a költségek pótlására fordíttatni határozta az egyház takarékmagtárilag kezelt 68 köböl rozs búzáját, és 230 frt büntetésből gyűlt pénzt is; — mely határozat a megyei bizottság által — jelentő szolgabíró figyelemzetése daczára — megerősített s e bevételi forrás a költségvetés egyik alapjául engedélyeztetett. — Kér e tekintetben vizsgálatot s a kiderülendőkhöz képest intézkedést.

Az ügy mibenlétéről szóló kimerítő jelentéstétellel, előlegesen a j.-hodosi új lelkész megbízatik; — egyúttal figyelemzetik az egyháztanács a f. t. egyházkerület 1868. 109. sz. határozatára, mely szerint „az egyes egyházak vagyon változtatási ügye az egyházmegyére és egyházkerületre beterjesztendő s azoknak belegeyezése nélkül efféle intézkedés valószínű nem nyerhet. — A presbiterek vagy egyháztanácsosok pedig mindazon károsodásért, mely az egyháztanács tette, vagy mulasztása által okozatik, kárpótálással s kártérítési kötelezettséggel tartoznak.”

32. szám. Szűcs Lajos, egyházmegyei világi jegyző, letelvén hivataloskodásának hat évi tartama, szóbelileg lemondását nyilváníti.

Szűcs Lajos jegyző, lemondása indokolt lévén, azt, közgyűlésünk egész elismerését fejezve ki hű, pontos és ügybuzgó hivataloskodásáért, elfogadják; s esperestet a választás elrendelésére utasítja.

33. szám. Darvasi lelkész Matócsi János, a darvasi földdel bíró egyház-tagokra kirendelt egyházi pótdó kivetése, s ezen adónak, némely egyháztagok ellenkezése miatt be nem hajthatására vonatkozó okmányokat beadja.

Tekintve azt, hogy a darvasi ref. egyháztanács az egyházi törvényben gyökerező jogával élt akkor, midőn az egyház kiadási hiányát az egyház tagokra, egy részt birtok aránylag kivetett pótdóval határozta fedezni; — tekintve azt, hogy az ott nem lakó pusztai birtokosok egyházi adóval terhelhetési elve, az egyházi törvényekben mindeddig kifejezést nem nyert, sőt az általános szokással ellentétben: annál fogva az egyháztanács adókielégítési határozata helyeseltetik; s a kivetési okmányok azon utasítás mellett határozatnak kiadni, hogy az adónak barátságos uton be nem hajthatása esetén, a szakasz szolgabírónak már előzőleg helytelen irányban történt beavatkozása miatt, a megye alispánja utján behatárolás tekintetéből az esperesthez tegyen jelentést.

34. szám. A darvasi egyház kérvénye, melyben a főiskola átalakítására tett 200 frtos ajánlatát, illetve a tőkét s kamatait elengedtetni kéri.

Tekintettel arra, hogy folyamodó egyház a legutóbbi pár évtized alatt, ugy anyagilag, mint lélekszám tekintetében tetemes veszteséget szenvedett; s tekintettel arra, hogy rendes évi költségeit is csak folytonos adófelmentéssel fedezheti: jelen kérvény ezen, és az abban felhozott indokok méltánylása mellett, azon véleménynyel terjesztetik fel a f. t. egyházkerületre, hogy közgyűlésünk csak a hátralékos kamatoktól iteli elengedhetőnek, — a töké megfizetésének kötelessége épségben maradván.

35. szám. Elnök esperest, e perczen vett értesítése után, szomorúan jelenti be egyházmegyénk segédgondnokának, Ercey Zsigmond urnak folyó hó 3-án bekövetkezett halálát s 6-án történni fogó temetési ünnepét.

Mélyen érzett fájdalommal vesz tudomást közgyűlésünk, tisztelt és szeretett segédgondnokának, bár élte estvéjén, de reánk nézve még is váratlan halála felett; s midőn az egyházi ügyek mezején oly sok ideig lelkiismeretesen működött elnökének, a jövőd számára jegyzőkönyvének lapjain emléket emel: a temetkezési ünnepélyen, a kitett időben, testületileg megjelenni, szomorú kötelességének ösmeri; — egyszersmind a bihari segédgondnokság megüresültét a f. t. egyházkerületre bejelenteni rendeli, s a hely betöltése iránti intézkedést megfűtetni kéri.

36. szám. Az új mértékrendszer ügyében kinevezett küldöttség véleményes jelentése, — a függelékkel hozzáfűzött rovatos kimutatással együtt — tárgyalatván, határozatott:

Az egyházlátogató küldöttség, egyházanként mérje fel — presbiterek jelenlétében — a régi ürmértékeket új liter-mértékekkel; s a felmérésről szóló jegyzőkönyvet — a bérlevelek anyakönyvébe beíratás végett — terjeszse be az esperesti hivatalhoz: egyszersmind a talált mennyiségeket jegyezze be minden helyen, a belhivatalnokok bérleveleibe is.

A fa fizetésnél elvűl kimondatik 2 régi öl helyett, két köbméternek bérlelvi bejegyzése.

37. szám. A beruházások tárgyában a m. évi 59. számú egyházmegyeyi gyűlés által kiküldött küldöttség munkáját betervejti.

A küldöttség által kidolgozott „Beruházási szabályok“ (lásd a mellékletben) általánosságban elfogadtatnak, s megerősítetnek — a beruházások visszatérítési értéke s idejének megállapítására ajánlott bírósági szervezet kivételével, mely helyett a bírósági jog gyakorlását, a felelősség kizárásával az egyházmegye magának tartja fel.

38. szám. Olvastatott az egyházm. népiskolai tanügyi bizottság folyó évi február 15-én tartott ülése jegyzőkönyvének 1-ső száma, — észrevételek az egyházkerületi népiskolai tantervre vonatkozólag.

Ez észrevételek, esperest által már f. t. püspök urhoz, sürgősség okából, betervejstve lévén: itt tudomásul vétetnek.

39. szám. Ugyanazon bizottság jegyzőkönyvének 2-ik száma, melyben a bizottság elé terjesztett esperesti jelentés a népiskolai statisztikai adatokról, a jegyzőkönyvbe felvétni kéri.

A becses adatokat tartalmazó jelentés jegyzőkönyvbe vezettni rendel-tetik, a mint következik:

Népiskolai statisztikai adatok 1876-ról.

I. Egyházak. Lélekszám. Anyaegyház van 42, ideiglenesen leányegyház 1. — Rév — együtt 43. — Lélekszám az anyaegyházakban: 40,454. A nagy számú filiákban — melyek közt Pusztakügy 85 lelket számlál, de iskolája, tudomra, nincsen — összes lélekszám 589. — Az egyházmegye összes népessége: 41,043 lélek.

II. Iskolák. Két egyházban, u. m. N.-Váradon és J.-Hodoson az iskolák köz-ségiek lévén: felekezeti iskola van 64. Ezek közt fiúiskola 21, leányiskola 18, vegyes iskola 25. — Kis-Jenőn, tanító nem léte miatt, az iskola szűnnetel. — VI osztályú iskola van 14; V oszt. 22, ezekbe számítva azon iskolákat is, melyekben két tanító tanít; IV oszt. 11; III oszt. 5; II oszt. 3; I oszt. 1.

Tanterem és iskola szoba van 62; két helyen, u. m. Fugyiban és M.-Kakucson a tanítás a lelkészlakon történik — Törvényszerű van 24, tűrhető 31, tarthatlan 9, ez utóbbiak közül az ártándi fiúiskola építése el van határozva. — Külön iskola-épület nincs Réven és N.-Tófaluban; használatatlan M.-Kakucson és Fugyiban.

Felszerelés: kellő 38, hiányos 25, semmi 1 iskolában. Könyvtárak tesznek — 36 iskolában — összesen 1024 dbot.

Faiskola van 23, nincs 20 egyházban; — azonban a létező faiskolák is, legnagyobb részt kezdetleges állapotban s elhanyagolva vannak.

Mulasztások: tetemes 21, kevés 42, semmi 1 — az ártándi fiúiskolában. — Azonban több helyről meg van jegyezve, hogy a kevés mulasztás a téli félére ér-tendő s nyáron tetemes.

III. Tanítók. Felekezeti tanítóink száma 59, — egy állomás, a kisjenői üres. Lelkésztanító 4. — Ezekhez járul N.-Váradon 2 vallástanárr. A tanítói személyzet lét-száma 65.

A tanítók közt oklevéllel bíró 2, igazolvánnyal 31, — tehát képesített, ezek-hez számítva a lelkésztanítókat és vallástanárokat is, 39. — Nem képesített 26, kik ezért nem is rendes tanítók, hanem csak ideiglenesek.

A tanítók közt: VI osztályt tanít 12; V oszt. 21, IV oszt. 12, III oszt. 8, II oszt. 9, — ezekbe tudva az osztott iskolákat is — I oszt. 1. — Egy tanító hiány-zik. A két vallástanárr VIII—VIII osztályt.

A tanítók közt: jeles — a két vallástánárral — 7, jó 20, elegendő 34, nem elegendő 4. — Több gyermeket tanít 80-nál rendszeren 3, nem számítva a két val-lástánárt.

A tanítók fizetése: 100 frton alól van 1, a révi; 100—200 frtig 6; 200—300 frtig 26; 300—400 frtig 17; 400 frton felül 10, nem számítva a lelkésztanítókat. — A 60 tanító állomás összes fizetése tesz 18,243 frtot, melyből esik egyre átlag: 304 frt 50 kr.

IV. Iskolások. Tanköteles 6—12 évig: fiú 2263, leány 2198, = 4461. Iskolába járó: fi 1880, l. 1695, = 3575. Iskolát elhagyottak: fi 156, l. 239, = 395. Iskolázat-lanok: fi 227, l. 264, = 491. — Tanköteles 13—15 évig: fi 857, l. 918, = 1775. Iskolába járó: fi 205, l. 182, = 387. Iskolába nem járó: fi 652, l. 736, = 1388. — Confirmáltak: fi 264, l. 301, = 565.

Az ismétlő iskolások feljárnak: Bojton, Csökmőn, Fugyiban, H.-K.-Ujlakon és Siterben, — azonban némely helyen csak mint rendes iskolások. Továbbá J.-Ho-doson és N.-Váradon.

V. Százalék. A 6—12 évig való tankötelesek a népességnek 10.86%-a, az anyaegyházak népességének pedig — a filiákban lévő gyermekek alig iskoláztatván, de össze sem iratván, tehát helyesebben — 11%-a.

Az iskolába járók és iskola-hagyottak — kik rendszeren confirmáció után hagy-ják el az iskolát — a tanköteleseknek 89%-a.

Az iskolázatlanok a tanköteleseknek 11%-a.

A 13—15 évig való tankötelesek az anyaegyházak népességének 4.39%-a. Az iskolába járók a tanköteleseknek 21.85%-a. A nem járóké ezeknek 78.15%.

VI. Az iskolák szellemi állapotáról a jelentés a múlt évi októberi gyűlés jegy-zőkönyve 48-ik számában betervejstetett.

Püspöki, 1877. febr. 8.

Pap Károly,
esperest.

40. szám. Papp Károly csökmői lelkész, a lelkész választásból felmerült 42 frt 80 kr perkoltséget a közpénztárnak megtéríteni magát ajánlja és kötelezi.

Örvendetes tudomásul vétetik — miről közpénztárnok és ajánlatot tevő, alkalmazkodás végett végzésileg értesítetnek.

41. szám. Csillag Lajos bojti lelkész az egyház részére, ennek adósságai törlesztésére 54 hold földnek 5 éven keresztül tartó haszonbére átengedéséről hozott közgyűlési határozatot, tudomás és megerősítés végett betervejsteti.

A bojti egyház javára tett ezen intézkedés és áldozatkészség örvendetes tudomásul vétetik, s a hol a körülmények engedik, követendő például ajánlatik.

— Az egyházi közgyűlési határozat pedig jóváhagyatik és megerősítettik.

42. szám. Kecskeméti Lajos f. vásárhelyi lelkész jelentése a templomépítési alap és mikénti kezelése tárgyában.

A jelentésnek azon része, melyben értesülést nyer az egyházmegye arról, hogy F. Vásárhelyen a templomépítési alap 684 frt és 10 krt tesz, — tudomásul vétetik; — egyszersmind esperest felhivatik, hogy a canonica visitatio alkalmával ezen alap mikénti kezelése tekintetében szigorúan ügyeljen, illetőleg ügyeltessen fel — s ha az alap biztosítására a szigorubb intézkedést szükségesnek látná, ezen intézkedést tegye meg s az ügy állásáról tegyen ide jelentést.

43. szám. Varga István m.-telkii lelkész jelenti a paplak újonnan lett felépíttetését, s az erre szükségelt költségek fedezése szempontjából tett kegyes adományokat.

A jelentés örvendetes tudomásul vétetik s midőn közgyűlésünk a m.-telkii ref. egyház híveinek dícséretes buzgalmuikért méltányló elismerését fejezi ki, — egyszersmind és különösen Sorbán Jánosnak 470 frt, Lukács Györgynek 40 frt, Lukács Ferencnek 6000 szintéla nemes adományozásáért, valamint a többi egyháztagoknak több kevesebb adományaikért — jegyzőkönyvileg köszönetet nyilvánít.

Miről illetők végzésileg értesíttetnek.

44. szám. A múlt évi októberi gyűlés jegyzőkönyvének 48-ik számában foglalt sorozat kipótlásul esperest jelenti, hogy az országos tanítóit nyug- és gyám-intézetbe felvették még: 23) Szegő Lajos 24 éves, 24) Bíró Sándor 55 éves tanítók.

Tudomásul szolgál.

45. szám. Bemutattatik esperest által, a p.-toldi lakos Puskár Dávid alapítványi oklevelének két példányát.

Az oklevél egyik példányát az egyházmegye levéltárába tétetni — másik példányát pedig, az alapító óhaja szerint az esperest őrizete alá adatni határozzatik. — Miről a nemes gondolkodású alapító értesíttetni rendeltetik.

46. szám. A csatári egyház kérelme, egy tulajdonát képező, a nagy hegyen lévő 6 kapás parlag szőlőnek — melynek termése felezésben a lelkészt illetné — s melynek eladhatását az egyházmegye megtagadta — kiirtása s feltörettetése tárgyában:

Miután a véghezment küldöttségi vizsgálat jelentése szerint is, a kérelmező egyház szőlője oly állapotban van, hogy abból sem a lelkész, sem az egyház hasznát nem vehet; egy különben jó fekvésű földnek használatlanul hevertetése pedig céliránytalan; bizalommal lévén az egyházmegye az egyháztanács felolvasott határozatában kifejezett jóakarata iránt: a parlag szőlő feltöretését oly kijelentéssel engedélyezi, hogy az 5 évi kapás növény alá használat és megtrágyázata után szőlőtőkékkel újjal berakattassék.

47. szám. A múlt évi 67. számú egyházmegyei végzés folytán eljáró küldöttség jelentése a függő ref. egyház tulajdonát képező régi paplak s beltelke eladhatása tárgyában.

A küldöttség indokainak teljes méltánylása mellett, a régi paplak eladása engedélyeztetvén, ez úgy az egyházkerületi közgyűlésre pártolólág felterjesztetik. — A magtári és egyházi pénztári ügy folytatólágos vizsgálata végett pedig, az iratok a küldöttség tagjainak kiadatnak.

48. szám. A h.-k.-száldobágyi egyház betérjeszti az egyház és belhivatalnokok közt a szántás váltáságra nézve tett egyességet.

Közgyűlésünk egyhangulag helyeselve e méltányos egyességet, azt egész terjedelmében megerősíti. Tehát

1. A lelkész részére fizetettini fog: 10 vékás őszi föld háromszori megszántásának s boronálásának díjában — egy köblös föld egyszeri megszántásáért 3 frtot, szántás és boronálásért pedig 3 frt 60 krt számítva — összesen 24 frt. 10 vékás tavaszi mag alá való föld egyszeri szántása és boronálásáért á 3 frt 60 kr, 9 frt.

Egy vékás kenderföld megszántásáért 1 frt, s így összesen a lelkész részére 34 frt.

2. Az iskolatanító részére a fentebbi számítás szerint, őszi mag alá való 6 vékás föld háromszori megszántása s egyszeri boronálásáért 14 frt 40 kr. Ugyanannyi tavaszi mag alá való föld egyszeri szántása és boronálásáért 5 frt 40 kr, egy vékás kender föld megszántásáért 1 frt 20 kr, s így összesen 21 frt.

Mely összegek a két belhivatalnok részére, mindig előre a gondnok által az egyház pénztárából lesznek pontosan fizetendők — E végzés az egyházkerületi közgyűlésre 5 évi tartamra leendő megerősítés végett pártolólág felterjesztetni rendeltetik.

49. szám. Kir. II.-od tanfelügyelő Sarkadi Tihamér tanszékzök ajándékozása iránti átirata.

Tanfelügyelő ur ezen ajándékozása köszönettel fogadtatván — esperestnek azon egyidejűleges értesítése, hogy ezen tanszékzökből: Ártádnak egy Magyarország térképe és természettani ábra, Pelbáthidának Európa térképe, H.-K.-Kovácsnak és P.-Ujlaknak egy-egy természettani ábra példány kiadatott — tudomásul vétetik.

50. szám. A p.-tamási egyház jelentése a fiu- és leányiskola közötti házasságok belteleknek a két iskola udvara bővítése s azon két tanterem építése céljából történt megvétele tárgyában.

Örvendetes tudomásul szolgál: s egyidejűleg nevezett egyház felhivatik, hogy a czélzott új iskolai épület mielőbb leendő felépítését eszközölje.

51. szám. Séra Ferencz lelkész jelenti, hogy az ismétli iskola Siter községben felállított, s ezzel kapcsolatosan esperest, ugyan-e tárgyban H.-K.-Ujlakot illetőleg tesz jelentést.

Helyesli tudomásul vétetik s követésre méltó például ajánlatik.

52. szám. Szemes László lelkész indítványa, a vasárnap megszenstétele nitése elleni intézkedés tárgyában

Mint indítvány, tárgyalás végett a jövő gyűlésre utaltatván, egyidejűleg előleges tanácskozás végett a lelkészi értekezletnek kiadatik.

53. szám. Indítványoztatott, hogy az egyházmegye Fekete Sámuel püspökii tanító iránt, a tanítói pályán közelebb 50 évet leendő betöltése alkalmából, elismerését fejezze ki.

Az indítvány készséggel elfogadtatván: Fekete Sámuel püspökii leánytanító iránt, ki folytonosan egy helyen, Püspökiben 50 év óta, úgy az egyház, mint az egyházmegye teljes meglegedésére viseli a sok gondnal s kevés anyagi jutalommal járó tanítói hivatalát, örömmel nyilvánítja elismerését; azon óhaját kíséretében, hogy a jóságos gondviselés tartsa meg tovább is életét az általa kiválóan kedvelt tanúgnak s nesterőul a tanítói karnak.

54. szám. Könyvtári bizottsági tagokul kinevezetnek: Szabó Károly ártándi és Benedek László pelbáthi lelkészek.

Mindezen számok hitelesítették.

Az 1, 2, 3, 4, 5, 10, 13, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25. számokat jegyezte Oláh József.

A 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 23, 27, 31, 32, 35, 36, 39, 48, 53, 54. számokat Benedek László.

A 26, 28, 30, 34, 40, 41, 42, 43, 44. számokat Szűcs Lajos.

A 29, 33, 37, 38, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52. számokat Kiss Elek.

7. Melléklet a 37-dik számhoz.

A bihari ref. egyházmegye „beruházási szabályai.”

Beruházásnak tartatik az egyházak és belhivatalnokok részéről minden teljesíteni kellő kiadás, munka, vagy szolgálmány, melyek által az egyházak javaikat fenntartani kötelesek; a belhivatalnokok javadalmait élvezhetőbbekké, hasznosabbakká, vagy kényelmesebbekké tehetik.

E meghatározás szerint a beruházások nélkülözhetetlenek, hasznosítás- és kényelem tekintetéből történhetők lehetnek.

I. Nélkülözhetetlen beruházások.

A nélkülözhetetlen beruházások megállapításánál irányadók a díjlevelek és helyi viszonyok.

Ilyen beruházások lehetnek: az épületek, melléképületek és kerítések kellő mennyiségben és jó karban tartása — munkálatok és szolgálmányok idejében és jól tétele sat.

Az ilyen nemű beruházásokért visszatérítéssel minden esetben az egyházak, mint tulajdonosok kötelesek.

II. Hasznosítási beruházások.

Ily nemű beruházások lehetnek: a beltelkeken, házi és szőlős kertekben, a belhivatalnokok által ültetett nemesített gyümölcsfák, a kertben vagy külső földeken állított luczernások, külső földeken tett építkezések, — trágyázások, — tagbirtokok körül árkokkal, élő sövényekkel vagy fákkal körülültetése, tagosítás alkalmával nyert új földek kiirtása, csatornázása, — méhesek állítása sat.

A hasznosítási beruházásoknak egyházmegyénkben előfordulható szokottabb neveiről kimondatik:

1. A nemesített gyümölcsfákért csak tíz darabon felül és csak száz darabig követelhető visszatérítés.

2. Luczernások beltelkeken vagy külső földeken csak három (1200 □ öles) holdig, állításuktól számítva hat éven belül és a használati évek arányában lehetnek visszatérítés tárgyai.

3. Külsőségeken építkezés csak negyven (1200 □ öles) holdon felül eszközölhető, melyért visszatérítés, csak négyszáz forint értékig kívánható. Az évenkénti elhasználásért téglalapúteleknél 3%, vályogépületeknél 4%, faépítményeknél 5% számíttatik le. Harmincz évi használat után épületekért visszatérítés nem követelhető.

4. Tagbirtokok körülárkoltatása, vagy az árkok újból kitisztításáért — ha az egyház nem tenné — elkészítetésektől számított hat éven belül évenként 1/6 elhasználati levonás tétel; hat éven túl visszatérítés nem követelhető.

5. A trágyázás a használati évek arányában, három éven belül visszatérítendő. A hasznosítási beruházásokért az elődnek vagy jogutódainak visszatérítésével az utód köteles.

III. Kényelem tekintetéből tett beruházások.

Ily nemű beruházások lehetnek: a lakrészek tetszés szerinti átalakítása, — műkertek alkotása, — udvaron vagy kertben szőlők, ritkább fajú növények, virágok és díszbokrok ültetése, kedvtelésre készült melléképületek állítása stb.

Az ily nemű beruházások minden esetben szabad egyezség tárgyai az előd vagy jogutódai és a hivatali utód között, azon hozzátétellel, hogy azokat az utód elfogadni nem köteles, mely esetben az előd, vagy jogutódai azokat a talaj vagy helyiség rombolása nélkül elköltözésüktől számított egy év alatt elvihetik.

IV. Visszatérítés iránti eljárás.

Miután mind a három nemű beruházások, a helyi viszonyok, egyéni hajlamok, sőt az időjárás szerint is oly sokféleképpen lehetnek, hogy azoknak teljes részletezése csaknem lehetetlen; általánosságban kimondatik, hogy bármely nemű beruházásért visszatérítés csak akkor követelhető, ha az beigazoltatik:

a) a díjlel valamelyik pontja,

b) az egyháztanács jegyzőkönyve, vagy ennek nemléte esetén,

c) az igazoló küldöttség által. Az igazoló küldöttség áll a visszatérítést követelő s az azzal állítólag tartozó által választott egy-egy és e kettőhöz az egyházmegye esperestje által kinevezett egy — tehát három egyénből.

Ha a beruházás beigazoltatik, annak visszatérítési összegét és idejét első sorban a követelő és tartozó között szabad egyezség határozza meg, mely írásban az esperesthez felterjesztetvén, a határidő elteltével azonnal végre hajtatik.

Ha a szabad egyezség nem sikerült — a választott küldöttség közbenjárása után sem — az úgy az okmányokkal együtt az egyházmegye bírósága alá terjesztendő, mely ítéletet hoz, s ezen ítélet ellen fellebbezésnek helye nem adatik.

Betűrendes tárgymutató:

	Szám
Beruházási szabályok megállapításnak	37
Bojtó egyház részére 54 hold föld haszonbére átengedett	41
Bujdosó Lajos lelkész állapotáról jelentés	11
Csatári egyháznak 6 kapás szőlője feltérítése megengedett	46
Csóka György m.-telegi tanítótá lett	16
Darvasi egyházi pótdó ügyében végzés	33
Darvasi egyház főiskolai átalakítási tőkéjét és kamatait elengedtetni kéri	34
Egyházkerületi gyűlésre képviselők nevezetnek	28
Egyházkerületi népiskolai tantervre tett észrevételek	38
Elek János, ártándi leánytanítótá lesz	21
Engi Károly, száldobágyi tanítótá lesz	20
Ercsey Zsigmond s gondnok betegsége miatt a közgyűlésben részt nem vehet	1
Ercsey Zsigmond s. gondnok halála bejelentetik	35
Farkas János, k. marjai leánytanítótá lesz	15
Fekete Sámuel, 50 éves tanítónak előismerés nyilvánítatik	53
Fugyinak, régi paplaki telke eladhatása megengedett	47
F.-vásárhelyi templomépítési alap	24
H.-k.-kovácsii egyház régi iskola telke eladhatása tárgyában	48
H.-k.-száldobágyi egyezés, a szántás váltásra nézve, jóvá hagyatik	51
Ismétlő iskola Siterben és H.-K.-Ujlakon felállított	31
J. hodosi egyházi javak elidegenítése tárgyában	7
Kállay Lajosné gyámdíja kiadni rendeltetik	2
Kiss Bénédi tanácsbíróvá választott	5
Könyvtári alapító levelek beküldetésnek	54
Könyvtári bizottsági tagok	4
Lelkész gyámdíjai pénztárba tartozók megintetnek	29
Magyar ref. segélyegyleti 3 szavazat gyakorlása tárgyában	43
M.-telkii paplak felépült; — az adakozóknak köszönet mondatik	30
N.-Szántónak, régi iskola telkének eladhatása megengedett	13
Nagy Sándor váncsodi s. lelkészé lett	14
Nagy Lajos püspökii s. lelkészé lett	6
Nagy István biharm. népnevelési felkezesi bizottsági tagul megválasztott	22
Német Lajos k.-jenői tanítótá lett	39
Népiskolai — egyházmegyei — statisztikai adatok	44
Orsz. tanítói nyug. és gyáminézetbe újabb felvett tanítók	19
Pap Gábor élesdi tanítótá lett	40
Papp Károly, csökmői lelkész ajánlata	50
P.-tamási egyház iskolai célra új telket vett	12
Pósalakai egyház új lelkészválasztásra engedélyt nyer	26
Pósalakai tanító állandó segélyeztetésre ajánlatik	45
Puskár Dávid alapítványi oklevelének két példánya eltétetik	23
Sáfró Ferenc, csökmői tanítótá lesz	17
Sarkadi József, f.-vásárhelyi tanítótá lesz	49
Sarkadi Tihamér tanfelügyelő taneszközöket ajándékoz	25
Szalárdi belhivatalnokok új bérlevelei megvizsgálására küldöttség nevezet	3
Számadások helyben hagyatnak	52
Szemes László indítványa	18
Szirák Béla n.-szántói tanítótá lesz	32
Szűcs Lajos jegyző lemond. Szavazás	27
Tóth Imre pelbáthi tanítótá lesz	36
Új mértékrendszer ügyében	9
Vadon Miklós nyűvedi lelkészé megválasztása megerősítetik	10
Vári János révi lelkésztanítóul megerősítetik	
Melléklet	

